

Paa det aarlige Finantslovsforslag — jeg bruger ikke Udtrykket Finantslov — vortere vi her i Folkethinget mange Poster og Konti; naar vi have gjort Regnskabet særskildt, er det i den skjønneste Orden; men vi have ikke synderlig Glæde deraf; thi naar det kommer tilbage igjen, er den smukke Harmoni kun et Minde. Vi have opgjort Indtægt og Udgift paa en Dre nær, saaledes at det balancerer; men naar vi faae det fra Statsrevisionen, kommer det i Reglen med en klækkelig Underbalance. Det er et trælsomt Sisyfusarbejde. Vi have villet vælte Stenen op, men Theaterchefen ruller den hurtigt ned igjen. Naar Staten driver det fgl. Theater, kan det kun være af den Grund, at man betragter det som et Nationaltheater, som et Theater, der maa anses for at have Betydning for Samfundet; man mener, det har en samfundsgavnlig Indflydelse, at der opføres dramatiske Forestillinger i Kjøbenhavn. Det er naturligvis en Tilfældighed, at man kun understøtter denne enkelte Scene; man kunde ogsaa tænke sig Understøttelse ydet til forskjellige Theatre; men saaledes er det nedarvet fra Guevoldstidens Hoftheater. Det fgl. Theater er for alle Genrer, det er en Blandings-scene, hvor der spilles Tragedie, Balletter, gamle Komedier og de allernyeste Færceer. Det er tilfældigt, og det vil ogsaa indrømmes; at alle saadanne Genrer ikke i samme Grad fortjene Understøttelse af Staten; men rent historisk set kan det forstaas. Vilde vi nu spørge, hvorfor et saadant Theater drives af Staten, saa maa Svaret først være dette: Det er for det nationale Skuespils Skyld. Vi Danske ere stolte af en hel Række dramatiske Digtere, en Række, der stedse fortsættes, og som faar Tilgang ogsaa fra anden nordisk Literatur. Derfor holde vi først og fremmest et Statstheater her i Kjøbenhavn. Men dette Theater har en lang Følgerække af forskjellige Opgaver. Det fgl. Theater opfører god gammel dansk Komædie, Tragedier, Komædier af nordisk Literatur og fremmed Literatur og af ny fremmed Literatur, Operaer, danske og fremmede, klassiske og nye, Balletter, baade danske og fremmede, Hvis man nu spørger, om et Theater kan udrette alt dette, alle disse mange forskjellige Ting, saa kan man paa Forhaand svare Nei, det er umuligt. Det er ogsaa Noget, Enhver kan vide, at det fgl. Theater paa ingen Maade kan magte at udføre Alt, hvad der saaledes paa-hviler det, men kun kan tage en mindre Del af det store Forraad, som ligger under det, til Opførelse. Man vilde da finde det naturligt, om ogsaa andre Theatre kunde op-

tage det, som det fgl. Theater ikke formaar og ikke ønsker at spille. Hvad var naturligere end, at private Theatre tog de Opgaver frem, som det fgl. Theater for Dieblikket ikke føler Trang til at bestjæftige sig med? Dette er gjort umuligt ved vor nuværende Theaterordning. Det, man gjør, er kort og godt at forbeholde sig al dansk Literatur og al god Literatur og at overlade til Privattheatrene al ikke dansk og ikke god Literatur — i al Almindelighed. Man har indrettet det saaledes, at det fgl. Theater vaager over dette, og selv om det ikke vil spille det, eier det det dog. Smidlertid kunne de private Theatre, selv om de havde Lyst til at spille anden Literatur, ikke gjøre det, uden at de faae Lov dertil. Det er saaledes, Forholdene for Dieblikket ere her i Kjøbenhavn, og det kunne Alle være enige om, ere uheldige Forhold. Men der hersker iøvrigt mange vrang Meninger om, hvorledes dette er opstaaet. Man tror saaledes, at det fgl. Theater har Monopol paa at spille dansk Literatur og udføre visse Kunstarter; men at det ikke er tilladt Sekondtheatre at spille dansk Literatur, men derimod at spille visse lavere Kunstarter. Man har sagt, at de to Ting, det fgl. Theaters Stilling og Sekondtheatrenes Stilling, ikke have Noget med hinanden at gjøre, saaledes at man kunde hæve det fgl. Theaters Monopol, uden at man derved kommer til Afgjørelse af Sekondtheatrenes Stilling, og saaledes, at man paa den anden Side kunde give Theaterfrihed i Kjøbenhavn og samtidig opretholde Monopolet. Men disse to Spørgsmaal lade sig efter den nuværende Lovgivning ikke løse uden samtidig. Det fgl. Theater har nemlig ikke et literært Monopol, men en Eneret til Opførelse af Skuespil, en Eneret, som det har faaet i forrige Aarhundrede ved et Privilegium; det er af 11te September 1750. I dette Privilegium hedder det kortelig saaledes: „Der skal i dette Hus alene“ (o: det danske Comediehus), „og ingen andensteds i Kjøbenhavn og paa dens Grund være tilladt at opføre Skuespil i det Danske og Tydske Sprog, samt Franske“. Det er altsaa Privilegiets Ord; det bestemmer, at

Rettelser.

- Sp. 2868 l. 25 f. o.: „andselig“ læs: „aandelig“
 — 2869 l. 19 f. o.: „indst“ læs: „stijndst“
 — — l. 13 f. n.: „5000“ læs: „15000“